

حامد کریم‌زاده

رابطه «جامعه ایران» و «جبهه مقاومت» از دیدگاه جامعه‌شناسی معرفت

چراغ روشن تاریخ در مسیر بیروت-تهران

ایران و لبنان یک عقبه و سنت مشترک تاریخی و تمدنی دارند که متأسفانه نادیده گرفته می‌شود

علوم اجتماعی

دکتر سید حامد میری

استاد جامعه‌شناسی و عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

«جامعه‌شناسی معرفت» به رابطه بین تفکر و جامعه می‌پردازد و نسبت بین اندیشه انسان و زمینه اجتماعی آن را مورد مطالعه قرار می‌دهد، بنابراین می‌تواند به سؤالاتی درباره «جبهه مقاومت و ربط و نسبتش با جامعه ایران» پاسخ دهد. از دیدگاه جامعه‌شناسی معرفت، وقتی پدیده‌ای برای انسان معنادار می‌شود که برای او اعتبار پیدا کند؛ به عبارت دیگر، پدیده‌ها تا فرهنگی نشوند، تا بخشی از تجربه‌زیسته ما نشوند و در تخیل و منظومه فکری-فرهنگی ما ننشینند، نمی‌توانند معنادار شوند. این قاعده در مورد نسبت جامعه ایران با لبنان و جبهه مقاومت هم صادق است. در این گفتار، فهم جامعه ایران از جبهه مقاومت مورد بحث قرار می‌گیرد و به این پرسش پاسخ داده می‌شود که چرا قشری از جامعه ایران، جبهه مقاومت را صرفاً به یک مقاومت نظامی، امنیتی، اطلاعاتی و سیاسی تقلیل می‌دهد، در حالی که معنا و مفهومی فراتر از این دارد. چرا یک شناخت همه‌جانبه و واقع‌بینانه در این باره در جامعه ما شکل نگرفته است.

CH₂=CH₂ CH₂=CH₂ CH₂=CH₂ CH₂=CH₂ CH₂=CH₂ CH₂=CH₂

گروه تخصصی بازرسی
گروه تخصصی بازرسی
B.I.P.C

آگهی فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله‌ای توام با ارزیابی کیفی شماره مناقصه: ت م ن / ۴۰۳/۲

۴-۳-۶ گواهی‌نامه تأیید صلاحیت ایمنی از سوی اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی (به استناد دستور العمل اجرایی آیین‌نامه ایمنی امور پیمانکاری، اخذ تأییدیه اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان خوزستان جهت شرکت‌هایی که مرجع صادرکننده گواهی‌نامه تأیید صلاحیت ایمنی آنها خارج از استان باشد، از سوی مناقصه‌گران الزامی است)

۷- محل و مهلت تحویل پاکت پیشنهادی: دبیرخانه کمیسیون معاملات؛ تا ساعت ۱۶ مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۱۳

۸- محل و تاریخ جلسه گشایش پاکت پیشنهادی: متعاقباً از سوی کمیسیون معاملات اطلاع‌رسانی خواهد شد.

تذکره ۱: ارائه کپی مصدق قراردادهای مشابه انجام شده و مقاصحساب‌های ذیربط که در یکی از مراجع ذیصلاح (دفترخانه اسناد رسمی، دادگاه حقوقی، امور حقوقی کارفرمای طرف قرارداد) گواهی شده است، جهت بررسی مدارک ارزیابی کیفی مناقصه‌گران، الزامی است.

تذکره ۲: پاکت پیشنهادی مناقصه‌گری گشوده خواهد شد که حد تصاحب امتیاز ارزیابی کیفی را کسب نماید.

تذکره ۳: به پیشنهادهایی که فاقد سیرده یا امضای مشروط و مخدوش و سیرده‌های کمتر از میزان مقرر، چک شخصی و نظایر آن و پیشنهادهایی که پس از انقضای مدت مقرر در آگهی واصل شود، مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شد.

تذکره ۴: سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد مناقصه مندرج می‌باشد.

رژبخت عمومی شرکت پتروشیمی بندر امام (سهامی عام)

شرکت پتروشیمی بندر امام به آدرس بندر امام خمینی (ره) منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی، سایت ۵ در نظر دارد مناقصه با شرایط ذیل را از طریق مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط و دارای صلاحیت واگذار نماید.

۱- موضوع مناقصه: انجام عملیات تعویض و نوسازی سیستم کنترل RHE کلدباکس‌های A و B مجتمع پتروشیمی بندر امام

۲- مدت اجرای موضوع مناقصه: ۱۲ ماه

۳- مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: ۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد.

۴- انواع تضمین‌های معتبر برای شرکت در مناقصه:

۱- ضمانت‌نامه بانکی

۲- واریز وجه به حساب اعلام شده در اسناد مناقصه

۳- مهلت توزیع اسناد: از تاریخ ۱۴۰۳/۰۸/۱۵ تا ساعت ۱۴:۰۰ مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۱۱

ضمناً مناقصه‌گران می‌توانند جهت دریافت اسناد مناقصه به آدرس WWW.BIPC.IR مراجعه نمایند.

۶- داشتن گواهی‌نامه‌های ذیل از سوی مناقصه‌گران در زمان دریافت اسناد مناقصه الزامی است:

۱-۶ آگهی تأسیس (در صورت عدم انطباق موضوع مناقصه با آگهی تأسیس، شرکت مناقصه‌گر مورد ارزیابی کیفی قرار نخواهد گرفت.)

۲-۶ گواهی‌نامه صلاحیت پیمانکاری

۳-۶ گواهی‌نامه تأیید صلاحیت ایمنی از سوی اداره تعاون، کار و

CH₂=CH₂ CH₂=CH₂ CH₂=CH₂ CH₂=CH₂ CH₂=CH₂ CH₂=CH₂

گروه تخصصی بازرسی
گروه تخصصی بازرسی
B.I.P.C

آگهی فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله‌ای توام با ارزیابی کیفی شماره مناقصه: ت م ن / ۴۰۳/۳

رفاه اجتماعی (به استناد دستور العمل اجرایی آیین‌نامه ایمنی امور پیمانکاری، اخذ تأییدیه اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان خوزستان جهت شرکت‌هایی که مرجع صادرکننده گواهی‌نامه تأیید صلاحیت ایمنی آنها خارج از استان باشد، از سوی مناقصه‌گران الزامی است)

۷- محل و مهلت تحویل پاکت پیشنهادی: دبیرخانه کمیسیون معاملات؛ تا ساعت ۱۶ مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۱۳

۸- محل و تاریخ جلسه گشایش پاکت پیشنهادی: متعاقباً از سوی کمیسیون معاملات اطلاع‌رسانی خواهد شد.

تذکره ۱: ارائه کپی مصدق قراردادهای مشابه انجام شده و مقاصحساب‌های ذیربط که در یکی از مراجع ذیصلاح (دفترخانه اسناد رسمی، دادگاه حقوقی، امور حقوقی کارفرمای طرف قرارداد) گواهی شده است، جهت بررسی مدارک ارزیابی کیفی مناقصه‌گران، الزامی است.

تذکره ۲: پاکت پیشنهادی مناقصه‌گری گشوده خواهد شد که حد تصاحب امتیاز ارزیابی کیفی را کسب نماید.

تذکره ۳: به پیشنهادهایی که فاقد سیرده یا امضای مشروط و مخدوش و سیرده‌های کمتر از میزان مقرر، چک شخصی و نظایر آن و پیشنهادهایی که پس از انقضای مدت مقرر در آگهی واصل شود، مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شد.

تذکره ۴: سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد مناقصه مندرج می‌باشد.

رژبخت عمومی شرکت پتروشیمی بندر امام (سهامی عام)

شرکت پتروشیمی بندر امام به آدرس بندر امام خمینی (ره) منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی، سایت ۵ در نظر دارد مناقصه با شرایط ذیل را از طریق مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط و دارای صلاحیت واگذار نماید.

۱- موضوع مناقصه: انجام عملیات طراحی، خرید، نصب و نوسازی سیستم کنترل پمپ و دمنده‌های توربینی بویلر مجتمع پتروشیمی بندر امام

۲- مدت اجرای موضوع مناقصه: ۱۲ ماه

۳- مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: ۱,۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد.

۴- انواع تضمین‌های معتبر برای شرکت در مناقصه:

۱- ضمانت‌نامه بانکی

۲- واریز وجه به حساب اعلام شده در اسناد مناقصه

۵- مهلت توزیع اسناد: از تاریخ ۱۴۰۳/۰۸/۱۵ تا ساعت ۱۴:۰۰ مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۱۱

ضمناً مناقصه‌گران می‌توانند جهت دریافت اسناد مناقصه به آدرس WWW.BIPC.IR مراجعه نمایند.

۶- داشتن گواهی‌نامه‌های ذیل از سوی مناقصه‌گران در زمان دریافت اسناد مناقصه الزامی است:

۱-۶ آگهی تأسیس (در صورت عدم انطباق موضوع مناقصه با آگهی تأسیس، شرکت مناقصه‌گر مورد ارزیابی کیفی قرار نخواهد گرفت.)

۲-۶ گواهی‌نامه صلاحیت پیمانکاری

۳-۶ گواهی‌نامه تأیید صلاحیت ایمنی از سوی اداره تعاون، کار و

عکس‌ها: جماران

از ۶۰ سال، جامعه دانشگاهی ایران یک قدم از آن جلوتر نیامده است؛ چون این سنت فکری در جامعه دانشگاهی ما مهجور است.

تفکری مهجور در ساحت دانشگاهی

همه این مثال‌ها را از دیدم تا به این واقعیت برسیم که رابطه فکری و فرهنگی جامعه ایران با جامعه لبنان دارای یک عقبه تاریخی است. این عقبه فکری و تاریخی را «جامعه‌شناسی معرفت» این گونه تبیین می‌کند: «کنش‌های انسانی در خلا شکل نمی‌گیرند. زمینه‌های فرهنگی و تمدنی در طول تاریخ شکل گرفته‌اند مینا و اساس بسیاری از کنش‌های انسانی می‌شوند. بنابراین مهاجرت علما و دانشمندان لبنانی به ایران، اتفاقی نبوده و یک عقبه فکری و فرهنگی و تمدنی پشت آن است.»

حتی تاریخ پیش از اسلام هم گویای این است که بین ایرانیان و لبنانی‌ها پیوستگی تاریخی وجود داشته است. اگر ما این پیوستگی تاریخی را نادیده بگیریم درک درستی از وقایع امروز ایران و منطقه نخواهیم داشت.

این اتفاقی است که امروز در جامعه ایرانی و برای قشری از ایرانیان رخ داده و یکی از دلایل عمده این عدم شناخت درست و واقع‌بینانه، غفلت ما اهالی دانشگاه و جامعه دانشگاهی است که باعث شده این بخش از تاریخ و فرهنگ ما در اذهان عمومی مهجور باشد. بنابراین تمام تصویر ما از لبنان و جبهه مقاومت محدود و محصور به تصویری شده که صداوسیما و رسانه‌ها از آن ارائه می‌دهند، از این رو همه جامعه لبنان به یک فهم سیاسی تقلیل پیدا کرده است و متعاقب آن سید حسن نصرالله هم تنها شخصیتی مبارز که در مقابل ظلم اسرائیل می‌ایستد و می‌جنگد، معرفی می‌شود و عقبه دینی، فرهنگی و علمی چنین شخصیتی و مؤلفه‌های فکری و تمدنی که ما را به هم گره می‌زند، نادیده گرفته می‌شود.

در حالی که اگر بتوانیم این شناخت درست و همه‌جانبه را به جامعه دهیم، بیشتر از معانی سیاسی-امنیتی پیدا خواهیم کرد. اکنون جامعه ایران چنین شناختی محروم است، چون اهالی دانشگاه و جامعه دانشگاهی چنین نگاهی را نتوانسته‌اند به جامعه منتقل کنند. برای اینکه چنین شناختی از جبهه مقاومت و جامعه لبنان شکل بگیرد، نخست باید رویکردهای سیاسی و خاوش‌های حاکمیتی که در رسانه‌های ما بویژه صداوسیما بازتاب پیدا می‌کند، اصلاح شود و از خاوش‌های دوگانه «اورینتالیستی» و «ریورس اورینتالیستی» که از جبهه مقاومت وجود دارد، خارج شویم و «خاوشی تمدنی» از آن ارائه دهیم. در گام دوم، در حوزه علوم اجتماعی مطالعات میدانی از لبنان داشته باشیم همچون مطالعه‌ای که ۶۰ سال پیش شهید چمران انجام داد، بسیار هم مؤثر واقع شد. ما وقتی می‌توانیم یک پدیده را «روایت‌پذیر» کنیم که ابتدا آن را «رویت‌پذیر» کرده باشیم.

سخنرانی او شاهدهی بر این مدعا بود که ایران و لبنان در امتداد یک سنت فکری قرار دارند.

رابطه ما با لبنان، عراق، سوریه و دیگر کشورهای منطقه صرفاً یک رابطه نظامی، بلکه ما دارای یک عقبه تاریخی و تمدنی مشترک است؛ اما چون این سنت فکری در جامعه امروز ما در ساحت مختلف فرهنگی، سیاسی، دینی و دانشگاهی مهجور است، گاه بخشی از جامعه ایران فکری‌کننده که رابطه ما با لبنان بسیار متأخر است و تنها محدود به روابط سیاسی است و این تلقی اشتباه، گاه باعث موضعگیری‌های دور از واقع، از سوی قشری از جامعه ایران می‌شود، چون فرض را بر این می‌گذارد که رابطه ما با لبنان مثلاً بعد از انقلاب و از سال ۱۳۵۸ شروع شده است، درحالی که اگر قدری این روابط را در تاریخ بگاییم به واقعیت‌های دیگری می‌رسیم.

شخصیت‌هایی که تاریخ ساختند

«جنبش سرداران» جنبشی ایرانی تبار در سده هشتم هجری و از جمله تأثیرگذارترین عواملی بود که نوانسب به ۱۲۰ سال چیرگی مغول‌ها بر ایران، پایان دهد. در این دوره، شیخ شمس‌الدین محمد بن مکی که به «شهید اول» معروف است از جبل عامل لبنان به ایران آمد و مهم‌ترین کتابش در فقه را با عنوان «لمعه دمشقیه» به درخواست آخرین حاکم سرداران خراسان و برای شعیبان آن خطه به نگارش درآورد. در دوره صفویه خیل عظیمی از علما، فضلا و دانشمندان لبنانی به ایران می‌آیند که امروزه حتی در نامگذاری خیابان‌های ایران هم ردپای آنان را می‌بینیم، مثل خیابان شیخ بهایی یا محقق کزکی.

محقق کرکی، مشهور به «محقق ثانی»، از فقهای شیعه بود که از جبل عامل در لبنان به دعوت شاه اسماعیل صفوی برای تبلیغ و ترویج تشیع، به ایران مهاجرت کرد. شخصیت تأثیرگذار دیگر شیخ بهایی است که زاده لبنان بود، در سن ۱۳ سالگی به ایران آمد، ۳۰ سال در قزوین ساکن شد، سپس به «شیخ‌الاسلامی اصفهان» منصوب شد و تا آخر عمر شیخ‌الاسلام پایتخت صفوی در دوره شاه‌عباس صفوی باقی ماند و بعد از فوت، بنا به وصیت خودش، او را در مشهد در جوار حرم امام رضا(ع) به خاک سپردند.

این ارتباط فکری و فرهنگی بین ما و لبنان یکطرفه نبود. ما در سوی دیگر این ماجرا، شهید دکتر مصطفی چمران را داریم که دکترای فیزیک بلاسما از آمریکا می‌گیرد، به لبنان می‌رود، مبتکر راه‌اندازی مدارس فنی و حرفه‌ای در لبنان می‌شود، برای مردم جنوب لبنان زیربنای توسعه می‌سازد، در پایه‌گذاری سازمان اصل در لبنان به امام موسی صدر کمک می‌کند و در کتاب «لبنان» اتنوگرافی و قوم‌نگاری که از وضعیت طوایف، اقوام، مذاهب و ادیان لبنان به دست می‌دهد و مردم‌شناسی که از جامعه لبنان ارائه می‌کند هنوز بعد

یک واقعیت و دو تعبیر
دو کلان‌روایت در مورد «محور مقاومت» وجود دارد که هیچ کدام نتوانستند تصویر درستی از لبنان و محور مقاومت به دست دهند؛ شاید به همین دلیل باشد که محور مقاومت برای قشری از جامعه ایران به یک مفهوم سیاسی-امنیتی تقلیل یافته است.

یک خوانش اورینتالیستی (Orientalism) از محور مقاومت وجود دارد که خوانش اروپا-امریکامحورانه است که اوچ آن را در سخنان جورج بوش دوم شاهد بودیم که در این باره عنوان «محور شرارت» را به میان آورد.

در این روایت، گویا یک قدرت حاکم از منظر بیرونی به تحولات تمدنی و فرهنگی منطقه دیگری می‌نگرد و چون آن را علیه منافع خود می‌بیند «محور شرارت» می‌خواند.

ما در ایران برای خنثی کردن این روایت، خوانش «ریورس اورینتالیستی» از محور مقاومت را درپیش گرفتیم؛ یعنی خوانش اورینتالیستی را معکوس کردیم اما در اصل همان خوانش غرب‌محورانه معیار فهم، درک و ادبیات گفت‌وگو ما شد، به همین دلیل، در مقابل «محور شرارت» آن گفت‌وگو، «محور مقاومت» را در گفت‌وگو خود نشان‌دهیم.

با اینکه این توصیف و تبیین بخشی از واقعیت منطقه ما و بخشی از واقع‌بودگی تاریخ ما را به نمایش می‌گذارد اما کامل و جامع‌نگر نیست و عقبه تاریخی، تمدنی و فرهنگی محور مقاومت را نشان نمی‌دهد.

به همین دلیل است که بخشی از جامعه ایران از استان باشد، از سوی مناقصه‌گران الزامی است)

شکل‌گیری جمهوری اسلامی ایران، گاه به آغاز تشکیل حزب‌الله لبنان، گاه نشأت گرفته از ورود امام موسی صدر به صحنه سیاسی لبنان و گاه به تأسیس دولت اسرائیل و اشغالگری‌اش در لبنان ربط و ارجاع می‌دهد. در حالی که واقعیت رابطه جامعه ایران و جامعه لبنان و آغاز این مرادوات، فراتر از اینهاست. بنابراین ما برای اینکه واقعیت را بهتر درک کنیم، نیاز داریم فراتر از این دو کلان‌روایت پیش‌رویم و «خوانش تمدنی» از رابطه جامعه ایران با محور مقاومت داشته باشیم.

رد پای یک سنت فکری مشترک

سال ۲۰۱۵ در کنفرانسی بین‌المللی با عنوان «تفکر اجتماعی در جهان اسلام» در دانشگاه بیروت شرکت کرده بودم که حدود ۴۰۰ نفر از متفکران جهان در آن حضور داشتند. شیخ شفیق جرادی، رئیس مرکز معارف فلسفی و حکمی بیروت، یکی از سخنرانان لبنانی این همایش بود. او وقتی پشت میکروفن قرار گرفت سخنرانی‌اش را با خواجه نصیر و ابن سینا شروع کرد و بعد به سهروردی پرداخت و در مرور تاریخ علوم اجتماعی، به ملاصدرا رسید و سپس گفت من شاکرد علامه طباطبایی بودم!

غیبت یک شخصیت و حضور یک میراث

در دوره صفویه خیل عظیمی از علما، فضلا و دانشمندان لبنانی به ایران می‌آیند که امروزه حتی در نامگذاری خیابان‌های ایران، ردپای آنان را می‌بینیم مثل خیابان شیخ بهایی. این متفکر در ۱۳ سالگی به ایران مهاجرت کرد و تا مقام شیخ‌الاسلامی اصفهان هم پیش رفت. البته این ارتباط فکری و فرهنگی یکطرفه نبود. ما در سوی دیگر این ماجرا، شهید چمران را داریم که دکترای فیزیک بلاسما از آمریکا می‌گیرد، به لبنان می‌رود، مبتکر راه‌اندازی مدارس فنی و حرفه‌ای در لبنان می‌شود، برای مردم جنوب لبنان زیربنای توسعه می‌سازد، در پایه‌گذاری سازمان امل در لبنان به امام موسی صدر کمک می‌کند و در کتابش بنا عنوان «لبنان» اتنوگرافی و قوم‌نگاری که از وضعیت طوایف، اقوام، مذاهب و ادیان لبنان به دست می‌دهد و مردم‌شناسی که از جامعه لبنان ارائه می‌کند، هنوز بعد از ۶۰ سال، جامعه دانشگاهی ایران یک قدم از آن جلوتر نیامده است؛ چون این سنت فکری در جامعه دانشگاهی ما مهجور است.

برش